

Succes în noul an școlar!

„Săptămâna educației” - 28 septembrie - 5 octombrie 2015

Simpozionul Județean

**CADRUL DIDACTIC,
CONSTRUCTOR AL VIITORULUI?**

Deva - 29 septembrie 2015, orele 14.00-18.00

Dezbatere publică

**CADRUL DIDACTIC,
CONSTRUCTOR AL VIITORULUI!**

Deva - 01 octombrie 2015, orele 10.00-12.00

Concursul de manșcrise

**MAGISTER
LANSARE DE CARTE**

Deva - 01 octombrie 2015, orele 12.00

Salonul Județean „PROFART”

**ATITUDINI
VERNISAJ**

Deva - 01 octombrie 2015, orele 12.30

Activități sportive

**EuroCenter Hunedoara
(lângă bazinul de înot)**

Hunedoara - 2 octombrie 2015, orele 12.00-20.00

Activități metodice specifice

**ZIUA MONDIALĂ A
EDUCAȚIEI**

Toate unitățile din învățământ - 5 octombrie 2015

La începutul acestei veri, Institutul de Științe ale Educației a pus în circulație (dezbatere publică) un document intitulat „Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național” care, într-un viitor nu atât de îndepărtat pe cât ne-am dori, va sta la baza unui nou curriculum național. Având în vedere importanța unui astfel de document pentru evoluția școlii românești, cel puțin din punctul de vedere al personalului din învățământ, se impunea, evident, o analiză a acestuia și, în funcție de problemele identificate, elaborarea unor propuneri...

Nu am reușit, chiar dacă am lăsat de o parte faptul că niciuna dintre ideile enunțate în document nu este propriu-zis o „noutate” în contextul educațional românesc, ci reprezintă doar o reiterare a unei structuri conceptuale care se încearcă a fi implementată deja de mai mult de un deceniu. Documentul ignoră, ca oricare altul de politică educațională de mai mult de două decenii, însăși educația românească. Rămânându-se, în acest document, doar la reiterarea unui cadru conceptual care nu a generat nimic pozitiv în ceea ce privește „rezultatul” educației românești, nu am reușit să identificăm decât probleme nerezolvate, care amenință să rămână și mai departe nerezolvate.

Ca atare, problemele, respectiv întrebările la care un astfel de document ar trebui să răspundă pentru a determina altceva decât o acutizare a problemelor cu care educația românească se confruntă:

1. Care este locul lui „a ști”?

Lectura acestui document, coroborat cu a altora de politică educațională, care au fost vehiculate în spațiul românesc în mulții ani de reformă, va arăta foarte repede că „a ști”, „a cunoaște” cu întreaga lor familie au fost încet-încet „șterse”, până la a induce, cu precădere în opinia societății, ideea că nu mai este nevoie de „a ști”.

După cum se cunoaște, abordarea centrată pe competențe s-a născut în lumea industriei, acolo unde, într-adevăr „savoir-

Valoarea educației (3)

faire” (a ști să faci) trece înaintea lui „savoir” (a ști - cu conștiința, chiar și în lumea industriei, că o astfel de preeminență

este valabilă în cazul execuției, adică, într-o generalizare grosieră, al „lucrului la bandă”). Pentru ca lucrurile să funcționeze, în acest context, este suficient exemplul, înțelegerea sa și capacitatea de a-l multiplica, indiferent dacă se înțelege sau nu ceea ce stă în spatele său (din perspectivă strict economică, ar fi și contraproductiv).

Generalizarea și transpunerea acestei „logici industriale” în forma logicii educaționale (care, la propriu, în sensul său specific, are o altă natură), a lăsat în funcționalitatea sa doar pe „faire”. Produsul acestui mod de a regândi educația (fără a fi singura cauză) este cel de care ne „plângem” în permanență. „Transmiterea cunoștințelor” a ajuns să fie percepută, la modul general, precum o caricatură (condițiile de posibilitate ale acestui mod de percepere fiind create de însăși procesul de implementare a „învățământului bazat pe competențe” și mai ales de repetarea destul de des ale unor non-sensuri, din punct de vedere educațional, precum „puține dintre cunoștințele predate au o întrebuițare”, „oricum majoritatea sunt uitate” etc.), deși, o evidență de bun-simț, niciodată nu se va forma o competență în absența cunoștințelor (exceptând, desigur, ceea ce poate funcționa, ca să spunem așa, „mecanic”). Tranșant spus, „paradigma învățământului bazat pe competențe” dezvoltată nu pornind de la „savoir”, ci ignorând și chiar negând acest aspect nu este decât una de condiționare, nu de reflectare. De aici și următoarea întrebare...

2. Cum se poate asigura „centrarea pe elev” în condițiile concentrării pe „faire”?

Un „învățământ centrat pe elev”, după cum se repetă de foarte mulți ani, înseamnă că *elevul* se află în centrul demersului nu atât ca țintă a activităților desfășurate, ci ca *statut asumat de*

• continuarea în pagina 4

Toleranța
numai
față de cei
care sunt
de acord
cu tine
nu este
toleranță!

A fi tolerant înseamnă a accepta că toți suntem la fel... Nu identici, ci că toți avem plusuri și minusuri, că toți avem dorințe, visuri, aspirații, iar acestea pot să nu coincidă. Toleranța este astfel înțelegere și chiar mai mult, abia în orizontul său devine posibilă înțelegerea. Cu alte cuvinte, pentru a înțelege trebuie să trecem dincolo de propriile noastre granițe.

TOLERANȚA

A fi tolerant nu înseamnă să renunți la ideile și la principiile tale. Înseamnă, dimpotrivă, a recunoaște cu adevărat propriile idei și principii în contextul în care accepți că ceilalți pot gândi și acționa diferit de tine. Iar opțiunea, atunci când este necesară, o vei face sau, în cazul ideal, o veți face de comun acord. Intransigența trebuie să fie lucidă.

Toleranța
nu înseamnă
acord asupra
a orice, oricând,
ci deschidere
pentru alte
posibilități.

TOLERANȚA

Auzim adesea că a fi tolerant înseamnă a da dovadă de slăbiciune, tăria de caracter fiind asociată inflexibilității. În realitate, lucrurile stau invers. Slăbiciunea este aceea a intoleranței, constitutivă fiind acesteia frica de orice nu îți este identic. Transpusă în inflexibilitate, teama de altceva nu face decât să golească, zi după zi, acea persoană de orice conținut.

TOLERANȚA

Toleranța nu are de-a face cu slăbiciunea, ci dimpotrivă.

Fiecăruia dintre noi îi place să fie înțeles, acceptat și respectat. Acest lucru se poate însă întâmpla în măsura în care îi înțelegem, îi acceptăm și îi respectăm pe ceilalți. Lipsa de înțelegere nu naște decât neînțelegere, respingerea nu creează decât respingere, iar lipsa de respect nu ne va aduce decât lipsă de respect. Cu alte cuvinte, primim ceea ce oferim.

Ceilalți nu ne datorează decât ceea ce simțim că le datorăm!

Singurul teren propice al intoleranței este lipsa de educație.

O NOUĂ ATITUDINE

Încercarea de a înțelege ce înseamnă a fi tolerant te va conduce foarte repede la problema educației, iar în cazul intoleranței, la absența acesteia. Modelajul vieții te poate face foarte repede intolerant, incapabil de a mai recunoaște pe celălalt. Modelajul educației în schimb, îți permite să „te naști” și să trăiești bucuria de a fi om.

O INIȚIATIVĂ

SINDICATUL EȘTI TU!

TOLERANȚA

Poți înțelege toleranța... când se referă la tine.

Cea mai eficientă armă? Atacul la persoană.

Toleranța este ca râia. Este suficient să o dovedești o dată și nu mai scapi.

Cine ar putea ști mai bine decât tine cum stau lucrurile? Răspunsul este simplu: nimeni!

Ți se vorbește de toleranță ori de câte ori vei fi nevoit, după aceea, să bagi mâna în buzunar.

Toleranța merge mână-n mână cu ignoranța de sine.

Atunci când nu mai ai soluție, poți recurge la toleranță. Ai toate șansele să reușești.

Orice problemă are o cauză. Nu trebuie decât să privești cu atenție în jurul tău... Nu ceda! Astăzi va fi un deget, mâine întreaga mână...

Toleranță? Nu-i problemă... Doar să nu mai cauți „ciorba” după aceea. Va fi fost mâncată de mult...

Toleranța nu face decât să încurajeze slăbiciunea, degradarea, răul.

Toleranța nu înseamnă decât: „Noi avem dreptate, iar tu nu!”

33 de rețete pentru a NU arăta...
Toleranța este sinonimă cu călcarea în picioare a propriilor principii.
Cine nu vrea, îl obligăm!

Să protejezi (respecti) drepturile celorlalți? Dar ale tale?

Demnitatea trebuie câștigată. Doar nu-i pe toate gardurile... Toleranța ține de iredesponsabilitate. Tu ești responsabil!

Ți se pretinde toleranță de fiecare dată când este nevoie să închizi ochii la ciudățeniile altora.

Diversitate de opinii? Adică, noi suntem deștepți și tu ești prost!
Toleranță? Chiar te cred atât de naiv încât să cazi în plasa oricărei cacealmale?

Ce vor ceilalți, nu este decât problema lor!
De ce nu s-ar întâmpla lucrurile cum dorești tu? Ce, tu ai mai puține drepturi?

Dacă nu se poate ajuta singur, nu merită ajutorul tău.

Evită cu orice preț acceptarea diferențelor. În cele din urmă vei regreta...
Pluralism? Mare mai este grădina...

Tolerant? Adică a te lăsa călcat în picioare de primul venit?

Fiecare pas pe „drumul” toleranței este un pas pe „drumul” pierzaniei. „Toleranță” nu este decât sloganul sub care se ascund viciile.

Valoarea educației (3)

• continuare din pagina 1

către el însuși, ca responsabilitate proprie pentru țintele ce le are de atins. Frumos, dar, după cum o arată situația din școlile noastre, nefuncțional. O simplă analiză va arata destul de repede că „faire” nu pune problema unei „ținte”, unui „sens” decât cel mult în „vecinătatea” sa (repetabilitatea, fără suport teoretic, nu are capacitatea de a crea sau de a recunoaște de la sine contexte noi – „plagiatul” reprezintă însăși esența posibilității și funcționării sale). Oricât de paradoxal pare, „faire” este în contradicție cu ceea ce ar vrea să însemne „învățământ centrat pe elev” (desigur, în măsura în care păstrăm sensul propriu termenului de „elev” și nu îl limităm la acela de „calificare”). Acoperind această contradicție, pe care documentul menționat o face din plin, produsul nu poate fi decât unul singur: „ignoranța” (că ne place sau că nu ne place, că o recunoaștem sau nu, simplul „faire” se construiește prin opoziție la ceea ce se numește cultură, oferirea unui loc și acesteia, oricât de modest, presupunând cel puțin un „savoir-faire” în ordinea firească a ceea ce compune acest termen).

3. Cum se poate „implementa” în mod real acest „faire”, în condițiile în care singurul instrument pus la dispoziție și agreat este manualul școlar?

Chiar dacă modul în care a evoluat învățământul românesc în perioada post-revoluționară a valorizat manualul școlar doar prin prismă economică, de unde și calitatea acestora (criticată desigur, dar de pe cu totul alte poziții decât cele care au determinat apariția sa, adică prin prisma unor criterii economice, caz în care ar trebui să apreciem că avem unele dintre cele mai reușite manuale din lume), lăsând de-o parte cacealmaua manualelor digitale (se confruntă cu ea cei de la catedră – aproape de neutilizat în condițiile de dotare tehnică existentă și de nivel de trai al majorității familiilor din care provin elevii, înscriindu-se însă perfect în „logica” dezvoltării unui învățământ bazat pe competențe), vom recunoaște, desigur, importanța manualului școlar. Dar, fiindcă este un mare „dar” aici, reducând

totul la acesta, fiind aici exemplare repetate campanii împotriva auxiliarelor școlare, în condițiile precare (foarte precare, s-ar putea spune) de dotare cu mijloace și materiale didactice, nu lasă nicio șansă realizării efective nici măcar a acestui „faire”. În realitate, un fapt destul de evident, „salvarea” educației românești (atâta câtă se reușește), având în vedere întregul context, constă chiar din „sabotarea” acestui „faire” (aceasta fiind, este drept și mai întâi, „politica educațională” și practicarea, cât se poate și cât se mai poate, a unui „savoir”. Desigur, „marele sabotaj” este la catedră, fiecare cadru didactic încercând să mai salveze ceea ce se mai poate salva.

4. Cum elimină un astfel de document „perversiunea” actului didactic la care obligă modul în care, într-un „învățământ centrat pe competențe”, sunt concepute examenele și evaluările naționale?

Orice cadru didactic care este la catedră cunoaște „jocul dublu” pe care este obligat să îl practice (nu de către sistem, că acesta este abstract), ci cel mai adesea de către cei care nu sunt la catedră (indiferent de locul lor). Mai precis, la catedră, oficial, o pedagogie suplă, multă interactivitate, metode „moderne” și autoevaluare, mai ales prin portofolii, iar pe de altă parte „buchiseala” pregătirii evaluărilor și examenelor naționale. Desigur, având în vedere ce se întâmplă la catedră, această „buchiseală” trebuie să își găsească alte contexte: efortul propriu al elevilor, pregătirea suplimentară în context școlar sau mult hulițele „meditații”. Ceea ce nu se înțelege, dar se poate observa cu destul de multă ușurință, este că dimensiunea „meditațiilor” s-a dezvoltat pe măsură ce s-au depus „eforturi” în implementarea „învățământului bazat pe competențe”.

În final, doar o întrebare retorică: Cum scăpăm de „obsesia competențelor” și mai ales de cei care par a „suferi” (indiferent de sensul pe care îl dăm acestui termen) de o astfel de obsesie?

S.I.P. Județul Hunedoara

Deva, 330065, str. Gheorghe Barițiu, nr. 2 - tel/fax: 0254 211 642 - e-mail: sip@siphd.ro - www.siphd.ro

Buletinul Informativ apare sub coordonarea Biroului Executiv al S.I.P. Județul Hunedoara